

Subject: Re: VABILO na 13. TK sejo Programskega sveta SINTEZA-KCD

Nekaj vsebinskih pripomb prof. Glaviča k razpravi na jutrišnji telekonferenci Programskega sveta:

1. Strinjam se z Andrejem, da je glavna rešitev za demografski problem hitrejša rast dodane vrednosti. Vendar se ne strinjam, da bo to zagotovila država. Najprej Vrtovec in nato še Janša bi državno investiranje zelo rada razvila na račun 22 milijard evrov sredstev naših državljanov, ki brezobrestno ležijo v večinoma tujih bankah. Vendar je bolje imeti depozit brez obresti v tuji banki, kot da ti ga uniči država (primeri od skladov Proficia Dadas do razlastitve delničarjev in obvezničarjev slovenskih bank). Najprej je potrebno popraviti storjene krivice in potem omogočiti, da trg vrednostnih papirjev zaživi.
2. Tržna kapitalizacija vrednostnih papirjev zato predstavlja v Sloveniji samo 15 % BDP (bruto domačega proizvoda), v Nemčiji 54 %, v ZDA 150 %, na Češkem celo 390 %. Slovenija je bila edina od držav EU, ki je pod pritiskom zahodnega kapitala in z dejavno podporo evropskih institucij (Evropske komisije in Evropske centralne banke) v času krize razlastila sto tisoč malih vlagateljev v vzajemne sklade in banke.
3. Korupcija je seveda problem, vendar moramo podatke gledati v daljšem časovnem obdobju, ne samo v enem letu (2014).

Lp! Peter Glavič

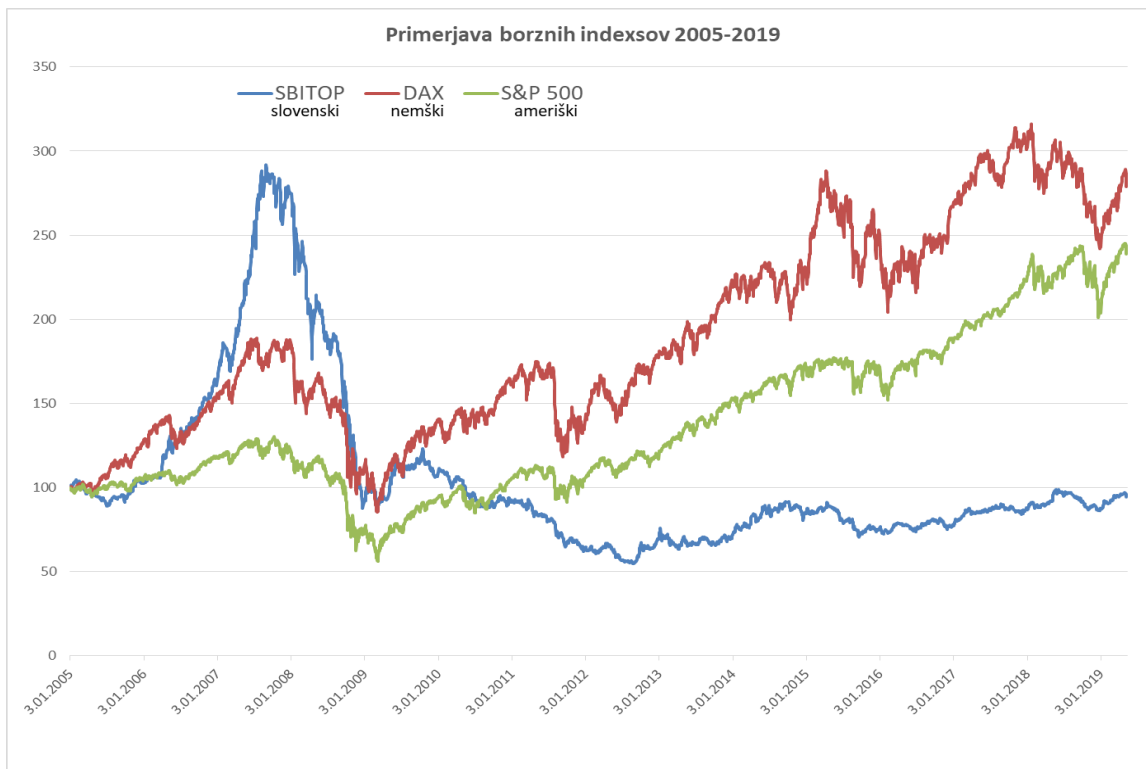
---

1. Razvoj finančnega trga

Zaupanje v kapitalski trg je v zadnjih mesecih leta 2019 naraščalo inslovenski borzni indeks je bil konec leta 2019 na ravni iz 1. januarja leta 2005 (1,01-kratnik). Medtem je ameriški indeks obveznic S&P 500 že dosegel 2,7-kratnik vrednosti iz januarja 2005 in nemški Dax 3,1-kratnik (**Graf 1**). Letni promet na Ljubljanski borzijeje leta 2005 znašal 1,84 G€ (milijarde evrov), leta 2019 pa samo 0,30 G€; število vrednostnih papirjev se je v tem obdobju znižalo od 240 na 76. Tržna kapitalizacija vseh delnic je konec leta 2018 znašala 6,4 G€, 70 % od tega so predstavljale 4 borzne družbe. Novih izdaj delnic praktično ni bilo. Tržna kapitalizacija obveznic znaša 27 G€, prevladujejo obveznice Republike Slovenije. Na hrvaški, češki in slovaški borzi so pokojninski skladi eni močnejših igralcev; Hrvati imajo v pokojninskih skladih 15 G€, mi pa le 1,2 G€. Naši skladi ne smejo kupovati delnic slovenskih podjetij, Hrvati jih na veliko kupujejo. V vzajemnih skladih imamo 2,5 G€, vendar znašajo naložbe v delnice in obveznice domačih izdajateljev skupno le 4,4 % vseh sredstev, ostala so naložena v tujini, kjer ustvarjajo nova delovna mesta in višjo dodano vrednost.

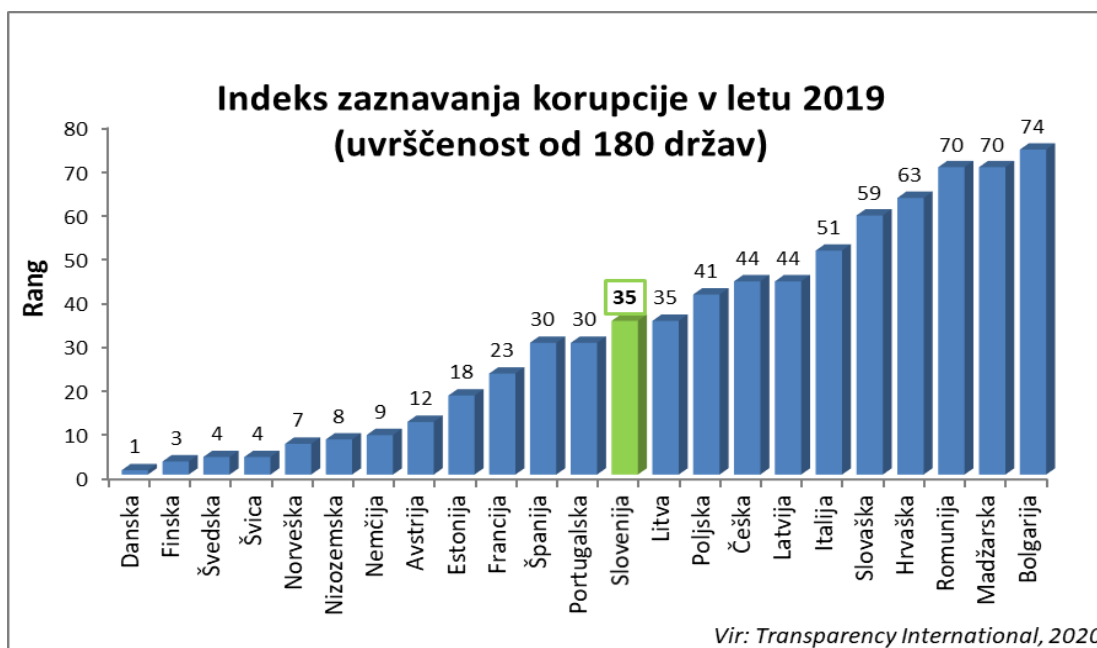
Tudi Šarčeva vlada nadaljuje z razprodajo premoženja in ne pomaga vzpostaviti zaupanje prebivalstva v domači borzni trg, vzajemne in pokojninske sklade. V zadnjem letu so onemogočili še varčevanje vrednostnih papirjev na fiduciarnih računih. Minister za finance je vlagateljem celo svetoval, naj vlagajo v tujino! Je pa povečal davčne stopnje pri daljšem imetju vrednostnih papirjev. Tudi zakon o sodnem varstvu razlaščenih vlagateljev v leta 2013 izbrisane delnice in podrejene obveznice še ni operativen in še nekaj let ne bo. Prebivalstvo ima v bankah 22 G€, gospodarstvo še 6,5 G€, vse praktično brez obresti. Zato so banke v tuji lasti ustvarile v prvih 8 mesecih leta 2019 kar 479 M€ dobička. Večina teh dobičkov gre v tujino; v davčne oaze Luksemburg in Amsterdam gre tudi večina davkov na ta dobiček tujih podjetij. Slovenci tako vse bolj postajamo 'narod hlapcev'.

Graf 1

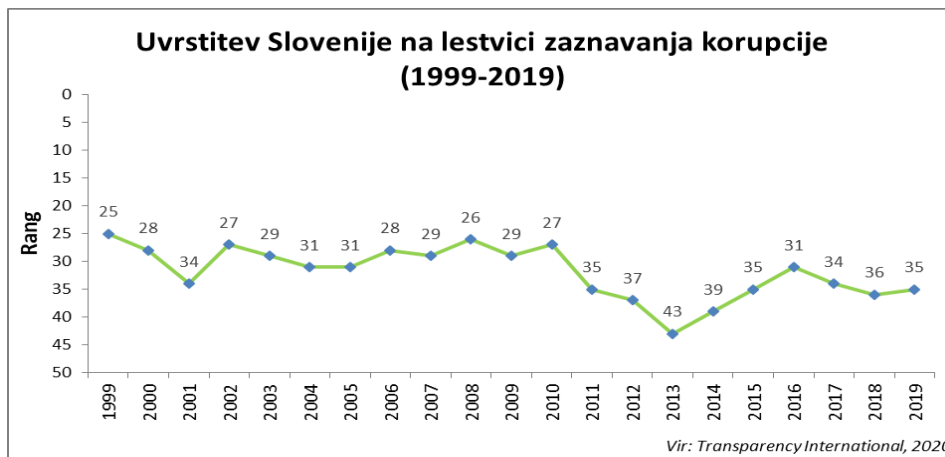
2. Korupcija

Indeks zaznavanja korupcije 2019 je najbolj poznana raziskava tega pojava. Slovenija je na lestvici, ki jo oblikuje Transparency International uvrščena na **35.** mesto med 180 državami (**Graf 2**). Dosegla je 60 točk od 100, pri čemer velja: višja je vrednost, manj je korupcije. Pred nami so vse visoko razvite države EU in Portugalska, od novih članic EU pa je od Slovenije manj podkupljiva samo Estonija, Litva pa si deli z nami 35. Mesto – izboljšala je uvrstitev za eno mesto.

Graf 2

Slovenija je od leta 2013 do leta 2019 napredovala za 8 mest (iz 43. mesta leta 2013 na 35. v 2019), vendar se stanje od leta 2016 slabša, od 31. mesta je padla na 35. mesto (**Graf 3**). Iz grafa je razviden tudi velik padec v obdobju 2010–2013, pred tem se je uvrščala na 26.–31. mesto.

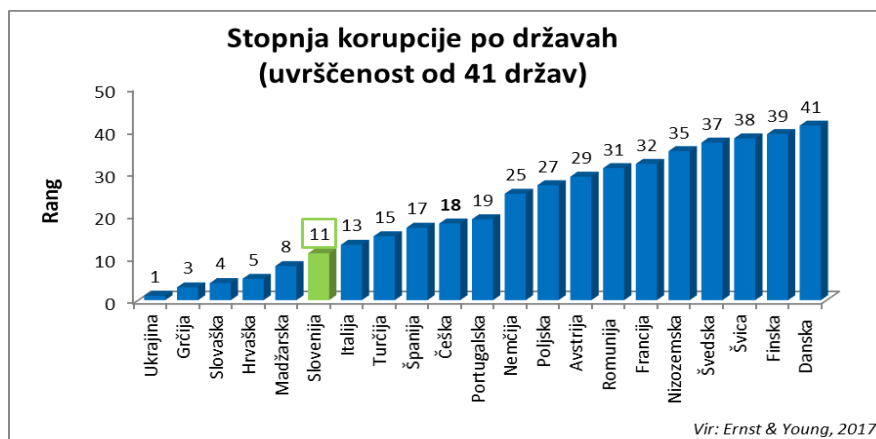
Graf 3

V Sloveniji, ki je v letu 2019 tako ob enaki oceni napredovala za eno mesto glede na leto pred tem, še vedno ni ključnih sistemskih premikov, ki bi izboljšali stanje na področju boja proti korupciji in nas približali uspešnejšim državam na področju preprečevanja in pregona korupcije.

Najboljše tri na indeksu zaznave korupcije za leto 2019 so med 180 državami: Nova Zelandija (ocena 87) in Danska (ocena 87), ki si delita prvo mesto, ter Finska (ocena 86) na tretjem mestu. Sledijo Švica, Singapur in še dve nordijski državi, Švedska ter Norveška. Sicer sta kar dve tretjini vseh držav na indeksu ocenjeni z oceno, slabšo od 50, povprečna ocena je 43. Od CPI-ja 2012 se je stanje opazno izboljšalo le v 22 državah, opazno poslabšalo pa v 21. Preostale države niso zaznale bistvenih premikov. Slovenija je na 35. mestu skupaj z Brunejem, Litvo in Izraelom. Mesto pred Slovenijo je Bocvana, mesto za njo pa Južna Koreja. Najboljšo uvrstitev od sosednjih držav je dosegla Avstrija (12. mesto), medtem ko je Madžarska še dodatno poslabšala svoj rezultat (70. mesto, leta 2018 64. mesto). Nekoliko bolje od Madžarske sta uvrščeni Italija (51. mesto) in Hrvaška (63. mesto)¹.

Korupcijo obravnava tudi več drugih primerjalnih analiz. Revizijska družba Ernst & Young vsako leto opravi analizo prevar in pokvarjenosti v družbah². Vprašalnike razdelijo 50 osebam iz vsake od 57 držav tako, da pokrivajo vse gospodarske panoge in javni sektor, približno tretjina je različnih vodij, dve tretjini drugih zaposlenih. Na trditev: 'Podkupovanje in goljufanje sta zelo razširjeni praksi pri poslovanju v državi', je pozitivno odgovorilo 39 % vseh vprašanih. Leta 2017 je bil največji delež takih odgovorov v Ukrajini (88 %), Slovenija je bila na **11.** mestu s **74 % (Graf 4)**. Sodelovalo je samo 41 držav. V raziskavi leta 2018 Slovenija ni sodelovala. Od drugih držav EU-28 imajo v primerjavi s Slovenijo nekoliko višjo stopnjo korupcije Slovaška (81 %) in Madžarska (78 %). Najmanjšo stopnjo korupcije imata Danska in Norveška.

Pri ukrepih, ki lahko upravičijo finančne cilje (bolj fleksibilna politika vračanja izdelkov, sprememba predpostavk, ki določajo cene/rezervacije, podaljšanje obdobja mesečnega poročanja, sklenitev pogodbe za nazaj, predčasno knjiženje prihodkov), je 42 % vseh vprašanih pritrdilo, da tovrstne ukrepe upravičuje. V Sloveniji je bilo takšnih odgovorov 36 %, kar nas uvršča na 36. mesto.

Graf 4

¹ Globalni indeks korupcije: Slovenija je obstala na mestu, <https://www.rtvlo.si/slovenija/globalni-indeks-korupcije-slovenija-je-obstala-na-mestu/512424>, Dostop 2020-10-19

²Ernst & Young, 15th Global Fraud Survey, Dostop 2019-05-29 <https://fraudsurveys.ey.com/ey-global-fraud-survey-2018/>